

מבחן לשון – ברוח בגרות עולים

עברית: הבנה, הבעה ולשון | נושא: אחרי הבחירות – ובחירות בחיינו

שם התלמיד/ה: _____ כיתה: _____ תאריך: _____

הוראות לנבחן

א. משך הבחינה: שעה וחצי (90 דקות).

ב. מבנה השאלון ומפתח ההערכה: בשאלון זה שני חלקים.

חלק	פרק	שאלות	נקודות
חלק ראשון: הבנה והבעה	פרק א: הבנת הנקרא	1 עד 11	55
	פרק ב: הבעה (נושא אחד לבחירה)	12 או 13	20
חלק שני: לשון	שאלות לשון ודקדוק	14 עד 18	25
סה"כ			100

ג. חומר עזר מותר בשימוש: מילון עברי-עברי, עברי-לועזי או לועזי-עברי.

ד. הוראות מיוחדות: (1) יש לענות על כל השאלות בגוף השאלון, לפי ההוראות. (2) יש להקפיד על כתב ברור, פיסוק הגיוני וכללי הדקדוק.

ההנחיות בשאלון זה מנוסחות בלשון זכר ומכוונות לנבחנות ולנבחנים כאחד.

טיפ לפני שמתחילים: קרא את הטקסט פעם אחת עד הסוף, ורק אחר כך קרא את השאלות. כשכתוב בשאלה "על פי פסקה ב" – חזור לפסקה הזאת בטקסט וחפש בה את התשובה.

בהצלחה!

חלק ראשון – הבנה והבעה (75 נקודות)

בחלק זה שני פרקים – פרק א: הבנת הנקרא, פרק ב: הבעה. ענה על השאלות לפי ההוראות בכל פרק.

פרק א: הבנת הנקרא (55 נקודות)

קרא את הטקסט שלפניך, וענה על כל השאלות שאחריו.

אחרי הבחירות – ובחירות בחיינו

ביום הבחירות הלך נועם, תלמיד בכיתה י', עם הוריו לקלפי. הוא עמד בצד וראה איך אימא שלו פסקה א נכנסת מאחורי הפרגוד, בוחרת פתק ומכניסה אותו למעטפה. בערב ישבה כל המשפחה מול הטלוויזיה וחיכתה לתוצאות. למחרת, ביום שאחרי הבחירות, כולם דיברו רק על דבר אחד: מי ניצח ומה יקרה עכשיו. נועם הרגיש קצת בחוץ. "אני עוד לא יכול להצביע", אמר לאביו, "אז הבחירות האלה לא שייכות לי." אביו חייך וענה: "אתה אולי לא מצביע בקלפי, אבל אתה בוחר כל יום."

המשפט של האב נכון לכל בני הנוער. גיל ההתבגרות הוא גיל של בחירות רבות. חלק מהבחירות פסקה ב קטנות ויומיומיות: מה ללבוש, איזה שיר לשמוע, אם לקום מוקדם או להישאר עוד חמש דקות במיטה. אבל יש גם בחירות גדולות, שיכולות להשפיע על העתיד: באיזו מגמה ללמוד בתיכון, עם מי להיות חברים, איך לבלות את הזמן הפנוי ומה לעשות אחרי סיום הלימודים – שירות צבאי, שירות לאומי או שנת התנדבות. לבחירות כאלה כדאי להקדיש זמן ומחשבה.

אחד האתגרים הגדולים של בני הנוער הוא הלחץ החברתי. כשכל החברים בוחרים באותה מגמה, פסקה ג קונים את אותן הנעליים או מעלים את אותו סרטון לרשתות החברתיות, קשה מאוד להיות שונה. רבים בוחרים בדרך של הקבוצה, כי הם פוחדים להישאר לבד. חוקרים מצאו שבגיל ההתבגרות הדעה של החברים חשובה לנו לפעמים יותר מן הדעה של ההורים. אין בזה רע: חברים טובים יכולים לעזור לנו להחליט. הבעיה מתחילה כאשר אנחנו מוותרים על מה שאנחנו באמת רוצים רק כדי להיות כמו כולם.

גם הרשתות החברתיות משפיעות על הבחירות שלנו. בכל יום אנחנו רואים מאות תמונות וסרטונים, פסקה ד וכל אחד מהם "מציע" לנו משהו: מוצר חדש, מראה מסוים או דעה על נושא חשוב. לפעמים קשה לדעת אם החלטנו בעצמנו או שמישהו אחר החליט בשבילנו. לכן חשוב לעצור לרגע ולשאול: האם אני באמת רוצה את זה, או שרק ראיתי את זה הרבה פעמים?

לעולים חדשים יש ניסיון מיוחד בבחירות. אנה עלתה לישראל לפני שלוש שנים, כשהייתה בת פסקה ה שלוש-עשרה. "בהתחלה כל דבר היה החלטה קשה", היא מספרת. "באיזו שפה לדבר עם החברים? להמשיך בחוג הבלט, כמו בארץ שבה נולדתי, או לנסות משהו חדש? בחרתי להצטרף לתנועת נוער, ושם מצאתי חברים קרובים. היום אני מדריכה ילדים שעלו בשנה שעברה." אנה מוסיפה: "גם בחירות שלא הצליחו לימדו אותי משהו על עצמי."

אז איך בוחרים נכון? יועצים בבתי הספר ממליצים על שלושה שלבים. קודם כול, לאסוף מידע: פסקה ו לשאול אנשים שיש להם ניסיון ולבדוק את כל האפשרויות. אחר כך, לכתוב על דף את היתרונות ואת החסרונות של כל אפשרות. בשלב האחרון, לשאול את עצמנו מה באמת חשוב לנו – ולא רק מה חשוב לחברים או להורים.

כמו בבחירות במדינה, גם בחיים אפשר לבחור מחדש. מי שבחר מגמה ולא אהב אותה יכול פסקה ז לפעמים לעבור למגמה אחרת, ומי שהתרחק מחבר יכול להתקרב אליו שוב. העיקר הוא לקחת אחריות על הבחירות שלנו ולא לתת לאחרים להחליט במקומנו. בערב, אחרי השיחה עם אביו, כתב נועם ביומן שלו: "השנה לא הצבעתי בקלפי, אבל גיליתי שאני בוחר כל יום – ושהבחירות שלי בונות את מי שאני."

* הטקסט נכתב במיוחד למבחן זה. השמות בטקסט בדויים.

שאלות 1 עד 11

ענה על כל השאלות שלפניך. השאלות מסודרות לפי סדר הפסקאות בטקסט.

1. (4 נקודות) על פי פסקה א:

א. מדוע הרגיש נועם "קצת בחוץ" ביום שאחרי הבחירות?

ב. מה ענה לו אביו?

2. (8 נקודות) כתוב ליד כל אחד מן המשפטים שלפניך אם הוא **נכון** או **לא נכון** על פי הטקסט, ונמק את קביעתך. תוכל להעתיק את הנימוק מן הטקסט.

המשפט	נכון / לא נכון	נימוק
א. כל הבחירות של בני הנוער משפיעות על העתיד שלהם. (פסקה ב)		
ב. לפעמים בני נוער מתחשבים בדעה של החברים יותר מאשר בדעה של ההורים. (פסקה ג)		
ג. על פי הכותב, אסור להתייעץ עם חברים לפני שמחליטים. (פסקה ג)		
ד. אנה מצאה חברים קרובים בתנועת הנוער. (פסקה ה)		

3. (3 נקודות) "הוא עמד בצד וראה איך אימא שלו נכנסת מאחורי הפרגוד" (פסקה א). מהו הפירוש של המילה **פרגוד**? הקף את התשובה הנכונה.

- תיבה שבה מכניסים את המעטפות
- מחיצה או וילון שמסתירים את הבוחר
- פתק ההצבעה של המפלגה
- הדלת שבכניסה לבית הספר

4. (5 נקודות) על פי פסקה ג:

א. מתי הלחץ החברתי הופך לבעיה?

ב. תן דוגמה משלך ללחץ חברתי שבני נוער מרגישים. הדוגמה **לא** צריכה להופיע בטקסט.

5. (4 נקודות) בפסקה ד הכותב שם את המילה "מציע" במירכאות. מה אפשר להסיק מכך? הקף את התשובה הנכונה ביותר.

- הסרטונים ברשתות שואלים אותנו מה אנחנו רוצים לקנות.
- הסרטונים משפיעים עלינו גם כשלא ביקשנו מהם עצה.
- הכותב ממליץ לבני הנוער לקנות מוצרים חדשים.
- ברשתות החברתיות מופיעים רק פרסומים של מוצרים.

6. (3 נקודות) "בחרתי להצטרף לתנועת נוער, ושם מצאתי חברים קרובים" (פסקה ה). למה מתייחסת המילה שם?

7. (6 נקודות) לפניך קטע שאינו מופיע בטקסט. באיזו פסקה בטקסט מתאים לשבץ אותו? נמק את תשובתך.

"ראיתי את אותו מעיל בעשרה סרטונים שונים, והרגשתי שאני חייבת לקנות אותו. רק כשהגעתי הביתה הבנתי שאני בכלל לא אוהבת את הצבע שלו," סיפרה מאיה, תלמידה בכיתה ט'.

הפסקה המתאימה: פסקה _____

הנימוק:

8. (6 נקודות) על פי פסקה ו:

א. השלם בטבלה את שלושת השלבים שהיועצים ממליצים עליהם, לפי הסדר.

שלב 1	שלב 2	שלב 3

ב. איזה שלב, לדעתך, הוא החשוב ביותר לבני נוער? נמק את דעתך.

9. (6 נקודות) קרא את המקרה שלפניך, וענה על השאלה שאחריו.

יואב, תלמיד בכיתה ט', צריך לבחור מגמה לכיתה י'. הוא מאוד אוהב לצייר ולעצב, אבל כל החברים שלו בוחרים במגמת מחשבים, והוא לא רוצה להישאר לבד.

כתוב ליואב שתי עצות על פי הטקסט. ליד כל עצה כתוב מאיזו פסקה לקחת אותה.

עצה 1:

עצה 2:

10. (6 נקודות) אוצר מילים.

א. כתוב מילה נרדפת (מילה בעלת משמעות דומה) למילה המודגשת בכל משפט:

(1) "יועצים בבתי הספר ממליצים על שלושה שלבים" (פסקה ו):

(2) "רבים בוחרים בדרך של הקבוצה, כי הם פוחדים להישאר לבד" (פסקה ג):

ב. מצא בטקסט מילה הפוכה במשמעותה למילה שבסוגריים:

(1) בפסקה ו – מילה הפוכה ל"יתרונות":

(2) בפסקה ז – מילה הפוכה ל"התרחק":

11. (4 נקודות) מהו המסר העיקרי של הטקסט? הקף את התשובה הנכונה ביותר.

- רק אנשים מבוגרים צריכים לבחור ולקבל החלטות.
 - הבחירות במדינה חשובות יותר מן הבחירות האישיות שלנו.
 - כל אדם, גם צעיר, בוחר כל יום, וחשוב שיבחר בעצמו וייקח אחריות.
 - אחרי שבחרנו, אסור לנו לשנות את הבחירה.
- העתק מפסקה ז משפט שמחזק את תשובתך:

בכתיבתך הקפד על פתיחה, גוף וסיום, על מילות קישור מתאימות, על פיסוק ועל כללי הדקדוק.

אני כותב/ת על נושא מספר: _____

חלק שני – לשון (25 נקודות)

ענה על כל השאלות 14 עד 18 (לכל שאלה – 5 נקודות).

14. (5 נקודות) השלם את הפעלים החסרים במשפטים שלפניך על פי שמות הפועל שבסוגריים. שים לב לזמן ולגוף.

(1) אתמול _____ (להצביע) ההורים של נועם בקלפי שליד ביתם.

(2) בשנה הבאה אנה _____ (להתחיל) ללמוד במגמת ביולוגיה.

(3) כל ערב, לפני השינה, נועם _____ (לכתוב) כמה שורות ביומן שלו.

(4) "אם" _____ (לרצות) לבחור נכון, _____ (לבדוק) את כל האפשרויות לפני

שאתם מחליטים!"

15. (5 נקודות) א. בכל אחד מן המשפטים שלפניך הקף את הצורה המתאימה מבין המילים המודגשות.

(1) בני הנוער צריכים לקבל החלטות **חשובים** / **חשובות** / **חשוב** על העתיד שלהם.

(2) נועם ראה בטלוויזיה **את תוצאות הבחירות** / **את התוצאות הבחירות** / **את תוצאות של הבחירות**.

(3) אנה עלתה לישראל לפני **שלוש שנים** / **שלושה שנים** / **שלושה שנה**.

ב. לפניך משפט, ובו מודגש שם בצירוף כינוי שייכות (קניין).

"אנחנו אחראים על **ההחלטה שלנו**".

כתוב את צירוף המילים "ההחלטה שלנו" במילה אחת:

16. (5 נקודות) כתוב במילים את המספרים המודגשים במשפטים שלפניך.

א. אנה עלתה לישראל **כשהייתה בת 13**:

ב. בכיתה של נועם **לומדים 32 תלמידים**:

ג. נועם וההורים שלו **חיכו בתור 15 דקות**:

ד. השנה **נפתחו בבית הספר 3 מגמות חדשות**:

ה. לפני שבחר מגמה, נועם **קרא 2 מאמרים על מקצועות העתיד**:

17. (5 נקודות) א. לפניך משפט. פרק אותו לשלושה משפטים עצמאיים.
 "אנה, שעלתה לישראל לפני שלוש שנים, הצטרפה לתנועת נוער, ושם מצאה חברים קרובים."

משפט 1:

משפט 2:

משפט 3:

ב. לפניך משפט. כתוב אותו מחדש באמצעות מילת הקישור "לכן". תוכל לשנות את סדר המילים לפי הצורך.
 "נועם עדיין לא יכול להצביע בבחירות, מפני שהוא רק בן שש־עשרה."

18. (5 נקודות) לפניך ריאיון קצר עם אנה. קרא אותו, והשלם בו את המילים החסרות מן הרשימה הנתונה. שים לב: ברשימה יש יותר מילים ממה שצריך.

רשימת המילים: לפני • עם • על • בין • כדי • אחרי • בלי • אצל

שאלה: מה עשית _____ שהחלטת באיזו מגמה ללמוד?

תשובה: קודם כול דיברתי _____ היועצת, _____ לשמוע מה לומדים בכל מגמה.

שאלה: האם התלבטת _____ כמה מגמות?

תשובה: כן, התלבטתי מאוד. _____ שבוע של מחשבה, בחרתי במגמת תקשורת, ואני מרוצה מאוד.

בהצלחה!